

I. MATERIÁL A ZÁKLADNÍ POMOCNÉ METHODY	9
A. Pokusný objekt	9
B. Pomocné metody	11
AA. Základní pomocné metody mikroskopické	11
1. Mikromanipulace	12
2. Desintegrace tkáně	13
3. Zmrazovací mikrotomie	16
4. Fixace	17
5. Řezání fixovaných a zalitých objektů	22
6. Mikroskopie preparátů	25
Zástinová mikroskopie 26 - Fluorescenční mikroskopie 26 - Infračervená mikro-	
skopie 26 - Fázový kontrast 27 - Elektronová mikroskopie	28
7. Kreslení a fotografování mikroskopických obrazů	30
BB. Pomocné metody chemické	32
1. Isolační metody	32
Získávání výtažků 32 - Zahušťování 33 - Sublimace 34 - Krystalisace 34 - Chro-	
matografie 35 - Destilace	35
2. Pomocné analytické metody	36
Titrační způsoby 36 - Fotometrie 37 - Kvantitativní stanovení dusíku	39
a) Stanovení celkového dusíku Kjeldahlovou mikromethodou 39 - b) Mikrostan-	
ovení dusíku v tkáňových řezech	40
CC. Pomocné metody fyzikální a fyzikálně chemické	41
1. Zjišťování viskosity	41
2. Polarisační analyza	42
3. Roentgenová spektrografie a měření difrakce	44
4. Zjišťování koncentrace vodíkových iontů	45
5. Polarografie a elektroforesa	47
II. ZKOUMÁNÍ TVAROVÝCH VLASTNOSTÍ A SKLADEBNÝCH SOUČÁSTÍ	
BUŇKY BARVENÍ	48
1. Vitální barvení	48
2. Znázornění jádra	51
3. Jadérko	54
4. Centriol	54
5. Chromosomy	54
6. Chondriom	55
7. Golgiho aparát	56
8. Cytoplasma	56
9. Metaplastické součásti	58
10. Bičíky a řasinky	59
11. Vyšetřování kultur buněk in vitro barvením	59

III. ZKOUMÁNÍ LÁTKOVÉ SKLADBY BUŇKY	61
A. Vyšetřování chemickými reakcemi pod mikroskopem	61
1. Průkazy neústrojných látek	61
2. Průkazy ústrojných sloučenin	64
a) Polysacharidy 64 - b) Lipidy 65 - c) Nukleové kyseliny 67 - d) Jiné organické látky	67
B. Vyšetřování enzymoreakcemi pod mikroskopem	70
1. Oxydasy	70
2. Hydrolasy	71
C. Mikroincinerace	75
D. Mikrochemické reakce	76
E. Mikroenzymologické reakce	78
F. Frakcionace buněk	79
V. KULTIVAČNÍ METHODY VÝZKUMU BUŇKY	88
A. Všeobecné podmínky	89
1. Pomůcky	90
2. Nástroje a drobné potřeby	92
3. Živý materiál	95
4. Přípravné práce	96
B. Kapkové a baňkové kultury buněk	105
1. Sklíčkové kultury ve visuté kape	105
2. Baňkové kultury buněk	113
a) Kultivace v Carrelových baničkách 113 - b) Kultivace v Erlenmeyerových baňkách 115 - c) Kultury buněk v rotujících zkoumavkách	115
3. Kultivace buněk na blanách	118
a) Kultivace na perforovaném celofánu 118 - b) Kultivace na polyvinyl-formalu	119
4. Preparace homogenních kmenů a kvantitativní kultivace	121
a) Preparace homogenního kmene buněk 122 - b) Kvantitativní kultivace	123
5. Kultivace v syntetických mediích	124
a) Polosyntetická media 124 - b) Kultivace v plně syntetickém mediu	127
6. Organotypická kultivace	128
a) Kultivace předního laloku infantilní krysí hypofyzy 129 - b) Kultivace corpus pineale infantilní krysí 130 - c) Kultivace lidské parathyreoidey 130 - d) Kultivace nadledvinek infantilní krysí 131 - e) Kultivace ovarii a testes infantilní krysí 132 - f) Kultivace lidského ovaria 132 - g) Kultivace kosti	132
7. Kultivace buněk pro účely elektronové mikroskopie	133
V. ZKOUMÁNÍ BUNĚČNÉHO METABOLISMU	138
A. Kvantitativní zkoumání buněčných oxygenací	139
1. Měření buněčného dýchání Warburgovou methodou	139
2. Měření buněčného dýchání gasometrickou mikromethodou	143
3. Stanovení spotřeby O ₂ a výdeje CO ₂ Warburgovou methodou	147
B. Kvantitativní zkoumání buněčných dehydrogenací	148
1. Zjišťování kapacity donátorů	148
2. Zjišťování účinnosti enzymokatalytického systému	149
C. Zjišťování oxydoredukčního potenciálu buněk	150
D. Měření anaerobní glykolysy Warburgovou methodou	152

E. Zkoumání metabolismu nukleinových látek	153
1. Kvantitativní chemická analýza nukleinových kyselin	154
a) Stanovení nukleinových kyselin methodou Schneiderovou 154 - b) Stanovení nukleinových kyselin methodou v. Eulerovou 155 - c) Stanovení DNK podle Stumpfa 157 - d) Stanovení PNK za přítomnosti DNK Discheovou methodou	157
2. Kvalitativní cytologické průkazy nukleinových látek v buňkách	158
a) Feulgenova reakce 158 - b) Kvalitativní průkaz PNK a DNK reakcí Unnovou-Pappenheimovou 159 - c) Kvalitativní průkaz PNK a DNK v buňkách methodou Turchiniho 160 - d) Kvalitativní průkaz PNK v buňkách methodou Brachetovou	161
3. Kvantitativní zkoumání nukleinových kyselin v buňkách	162
4. Chromatografická analýza mononukleotidů a nukleotidových basí	163
F. Zkoumání buněčného metabolismu pomocí radioaktivních izotopů	165
1. Radioaktivní materiál	166
2. Ochranná opatření	168
3. Měření radioaktivity	169
4. Kvantitativní zjišťování metabolismu buněčných kultur pomocí izotopů	172
5. Radioautografie	174
6. Kvantitativní zkoumání intracelulární distribuce izotopů technikou frakcionace buněk	177
7. Zkoumání celulárního metabolismu měřením radioaktivity látkových isolátů z buněčných frakcí	179
8. Zkoumání metabolismu nukleinových látek isotopovou technikou	181
 VI. ZKOUMÁNÍ MORFOLOGICKÝCH PROJEVŮ BUNĚČNÉ ČINNOSTI	 183
A. Zkoumání činnosti buněk statistikou velikosti jader (karyometrie)	184
B. Zjišťování nukleoplasmatického poměru	188
C. Hodnocení činnosti žlázových buněk stanovením množství kapének sekretu	189
D. Pomocné metody pro posuzování stupně buněčné činnosti	189
 VII. ZKOUMÁNÍ BUNĚČNÉHO RŮSTU	 193
A. Zkoumání mitosy	193
1. Statistika v řezech	194
2. Statistika v kulturách	195
3. Dynamické studium v kulturách	195
4. Mitotický index	196
B. Měření velikosti růstu	196
1. Měření plošných přírůstků kultur	196
2. Zjišťování růstu kultur analýzou počtu jader	197
3. Měření růstu analýzou nukleových kyselin	197
a) Stanovení nukleotidového fosforu v kulturách z rotujících zkoumavek 198 - b) Mikroanalýza PNK a DNK 198 - c) Mikroanalýza PNK a DNK podle Steela 200 - d) Mikroanalytická modifikace Hullova 202 - e) Mikroanalytická modifikace Dackermannova 203 - f) Mikromodifikace metody v. Eulerovy	203
 VIII. ZKOUMÁNÍ PATHOLOGICKÝCH ZMĚN, STÁRNUTÍ A SMRTI BUŇKY	 205
A. Zkoumání změn působených látkovými vlivy	206
1. Výzkum pomocí kapkových kultur	206

2. Kultivace v perfusní komůrce	208
B. Výzkum pathologického bujení	209
C. Výzkum růstu intracelulárních protozoí a virů	212
D. Zkoumání vzniku buněk, buněčného stárnutí a smrti	213
Nárazníkové roztoky — příloha tabulek	217
Literatura	219
Věcný rejstřík	232
Seznam vyobrazení	241